

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Opolu**

Opole, dnia 11 lutego 2011 r.

**Pan
Aleksander Marek Skorupa
Pełnomocnik Rządu
ds. Programu Odra-2006**

P/10/158
LOP-4101-08-07/2010

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o *Najwyższej Izbie Kontroli*¹, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Opolu przeprowadziła w Dolnośląskim Urzędzie Wojewódzkim we Wrocławiu² kontrolę wybranych działań Pełnomocnika Rządu do Spraw Programu dla Odry-2006³ podejmowanych w okresie od 1 stycznia 2008 r. do 30 czerwca 2010 r. dotyczących ochrony wód i zagospodarowania terenów przylegających do sztucznych zbiorników wodnych w Turawie, Otmuchowie i Nysie.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli, podpisanym w dniu 20 stycznia 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Opolu, stosownie do art. 60 ustawy o *NIK*, przekazuje Panu Pełnomocnikowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działalność Pełnomocnika w zakresie objętym kontrolą, pomimo stwierdzonego uchybienia.

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm., zwanej dalej ustawą o NIK.

² zapewniającym merytoryczną, organizacyjno-prawną, techniczną i kancelaryjno-biurową obsługę Pełnomocnika Rządu do Spraw Programu dla Odry-2006

³ dalej Pełnomocnik

Powyższą ocenę ogólną uzasadniają następujące ustalenia kontroli i wynikające z nich oceny częściowe:

1. NIK, z uwzględnieniem kryterium rzetelności, pozytywnie ocenia działania Pełnomocnika dotyczące spraw organizacyjnych.

Dla potrzeb realizacji zadań Pełnomocnika w Dolnośląskim Urzędzie Wojewódzkim we Wrocławiu utworzono Wydział Programu dla Odry-2006, którego Dyrektor został upoważniony do dokonywania czynności związanych z realizacją zadań Pełnomocnika nałożonych przez rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12 marca 2002 r. w sprawie *ustanowienia Pełnomocnika Rządu do Spraw Programu dla Odry-2006*⁴, jak również do wydawania decyzji administracyjnych w imieniu Pełnomocnika i postanowień w trybie art. 65 § 1, art. 66 § 1 i § 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. *Kodeks postępowania administracyjnego*⁵ oraz do dokonywania czynności prawnych, w tym do zawierania umów.

Pełnomocnik opracował i upublicznił na stronie internetowej wymogi jakim podlegały wnioski beneficjentów o dofinansowanie zadań w ramach *Programu dla Odry-2006*⁶ oraz wskazał obszary, cele i kategorie zadań podlegających dofinansowaniu. Stwierdzono jednak, że Pełnomocnik nie opracował i nie przedstawił potencjalnym beneficjentom procedur lub wytycznych określających zasady oceny i wyboru zadań do realizacji. Wprawdzie przepisy prawne nie nakładają takiego obowiązku, a ustalenia kontrolne nie wykazały nieprawidłowości w postępowaniu Pełnomocnika, jednak zdaniem NIK określenie i upublicznienie zasad postępowania w sprawach wyboru zadań inwestycyjnych realizowanych przy dofinansowaniu środkami publicznymi ogranicza ryzyko wystąpienia dowolności i uznaniowości w podejmowaniu decyzji.

2. NIK, uwzględniając kryteria legalności, celowości i rzetelności, ocenia pozytywnie rozdysponowanie środków przeznaczonych na realizację zadań przyjętych do realizacji w ramach Programu, pomimo stwierdzonej nieprawidłowości.

Na realizację zadań w ramach Programu w badanym okresie zaplanowano z rezerwy budżetowej państwa ogółem 259 636 tys. zł, z tego 96 418 tys. zł na 2008 r., 84 975 tys. zł na 2009 r. i 78 243 tys. zł na 2010 r. Przedstawione do dyspozycji realizujących zadania środki finansowe zostały wykorzystane w 98,9 % w 2008 r., 97,8 % w 2009 r. oraz w 99 % w 2010 r. (wg wstępnych danych na dzień kontroli NIK). W ramach ww. kwot zaplanowano

⁴ Dz. U. Nr 31, poz. 278, dalej rozporządzenie.

⁵ j.t. Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.

⁶ Dalej Program

i sfinansowano m.in. zadania związane z ochroną od powodzi na obszarach zlewni Nysy Kłodzkiej i zlewni Małej Panwi (rzek zasilających zbiorniki retencyjne w Turawie, Otmuchowie i Nysie).

W odniesieniu do działań związanych bezpośrednio z objętymi kontrolą zbiornikami retencyjnymi, w 2009 r. Pełnomocnik zaplanował i przekazał 961 360 zł ze środków rezerwy celowej na realizację przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej we Wrocławiu⁷ *Studium wykonalności dla przedsięwzięcia rewitalizacji zbiornika retencyjnego Turawa na rzece Mała Panew wraz z wnioskiem finansowym dla wybranego rozwiązania oraz uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach i zgody na realizację*⁸. W 2010 r. natomiast zaplanowano przeznaczenie 2 500 tys. zł na odbudowę ubezpieczeń korpusu zapory zbiornika Otmuchów od strony odwodowej oraz wzmocnienie konstrukcji budowli zrzutowej, z której to kwoty w I półroczu wykorzystano 23 tys. zł (niski stopień wykorzystania środków wynikał z cykli realizacji i rozliczenia). Na rzecz zbiornika retencyjnego w Nysie bezpośrednich zadań nie planowano.

Informacja o środkach finansowych na Zadanie została przekazana Pełnomocnikowi przez Ministra Środowiska przy piśmie z 11 marca 2009 r. w *Skorygowanym projekcie planu na 2009 r. zadań współfinansowanych ze środków „Programu dla Odry-2006”*, w którym samo Zadanie zakwalifikowano do inwestycji wymienionych w poz. 9 *Zbiorniki i poldery w dorzeczu Odry* załącznika Nr 3 do ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. *o ustanowieniu programu wieloletniego "Program dla Odry - 2006"*⁹. W ww. projekcie planu nie wskazano natomiast komponentu Programu, do którego Zadanie zostało przyporządkowane.

Pomimo tego, że Zadanie nie wpisywało się w podzadania wyszczególnione w pkt. 9.1-9.5¹⁰ załącznika Nr 3 do ww. ustawy, Pełnomocnik w dniu 17 marca 2009 r. poinformował Ministra Środowiska o przyznaniu RZGW promesy na sfinansowanie jego realizacji. W zatwierdzonych przez Pełnomocnika planach finansowo-rzeczowych na 2009 r.¹¹ Zadanie zostało przyporządkowane do komponentu *Ochrona przyrody*. Natomiast wg Informacji Pełnomocnika z 11 czerwca 2010 r. o realizacji w 2009 r. zadań Programu, wydatki na Zadanie zostały wykazane w komponentie *Budowle przeciwpowodziowe*.

W ocenie NIK powyższe świadczy o braku rzetelności i konsekwencji w klasyfikowaniu zadań w ramach komponentów *Programu dla Odry-2006*.

⁷ dalej - RZGW

⁸ dalej Zadanie

⁹ Dz. U. Nr 98, poz. 1067 ze zm.

¹⁰ 9.1. Przymówka na rzece Kaczawie-polder, 9.2. Grobla na rzece Nysa Mała, 9.3. Pielgrzymka na rzece Skóra, 9.4. Wielowieś-Klasztorna na rzece Proсна, 9.5. Pozostałe w dorzeczu Warty

¹¹ z dnia 10 lipca 2009 r. oraz z 4 września 2009 r.

Dyrektor Wydziału wyjaśnił, że taki sposób klasyfikacji Zadania w ww. Informacji był zgodny ze sprawozdaniem za cztery kwartały 2009 r., w którym Minister Środowiska ponownie przyporządkował je do komponentu *Budowle przeciwpowodziowe*.

Pełnomocnik wyjaśnił natomiast, że podjął już działania w celu zapewnienia w 2011 r. właściwego przyporządkowywania przez regionalne zarządy gospodarki wodnej zadań do właściwych komponentów.

NIK zauważył, że Pełnomocnik przyjął do dofinansowania realizację Zadania pomimo niepodjęcia skutecznych działań w celu ograniczenia bieżącego napływu zanieczyszczeń do zbiornika (fosforu, azotu i innych zanieczyszczeń niesionych przez wody Małej Panwi), tj. pomimo wcześniejszego niespełnienia warunku zapisanego już w 2004 r. w opracowaniu Instytutu Ochrony Środowiska pt. *Ocena stanu ekologicznego Jeziora Turawskiego w celu opracowania działań na rzecz jego poprawy*¹², wg którego *jakiegokolwiek zabiegi restauracji będą miały szanse pełnego powodzenia, kiedy docelowo uporządkowana zostanie gospodarka ściekowa w zlewni Jeziora Turawskiego (rekultywacja)*.

Przedstawiając powyższe uwagi i oceny Najwyższa Izba Kontroli wnosi o podjęcie działań zapewniających prawidłowe przypisywanie zadań planowanych i realizowanych w ramach Programu dla Odry-2006 do poszczególnych jego komponentów, zgodnie z deklaracją podjętą w toku kontroli.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Opolu, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Pełnomocnika, w terminie 14 dni od otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków oraz o podjętych działaniach na rzecz ich realizacji lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Opolu umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji o której mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

¹² Wrocław 2004, Nr 31 Warszawa 2007